

Memo

Datum:
9 november 2018

Onderwerp: Grondtoepassingen

Ter attentie van: Gemeenteraad

Afzender: College van burgemeester en wethouders

Geachte leden van de raad,

De fracties van de SGP, CDA, ChristenUnie, Burger Initiatief en Lokaal Belang hebben vragen gesteld over de toepassing van grond (zie bijlage). Uit deze vragen blijkt dat een aantal vragen bij alle fracties leeft. Door middel van deze memo, die een aanvulling vormt op onze eerdere memo van 1 november jl., willen wij alvast de belangrijkste vragen beantwoorden, ook gelet op de extra raadsvergadering van vrijdag 9 november 2018. Wij zullen na deze raadsvergadering de gestelde raadvragen op de gebruikelijke wijze beantwoorden. Gelet op de hoeveelheid vragen en de veelal technische aard daarvan lukt dit niet voor de extra raadsvergadering.

Op welk moment zijn wij op de hoogte geraakt van deze kwestie?

Op 14 augustus 2017 heeft de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) een diepgaand administratief toezicht (DAT) rapport over Vink opgeleverd, dat onder meer de onderzoeksresultaten bevat ten aanzien van handelingen met betrekking tot verontreinigde grond. De resultaten van het onderzoek en de aanvullende risicoanalyse van de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) zijn eind november 2017 voorgelegd aan gedeputeerde Bieze. Gedeputeerde Bieze heeft ons in december 2017 informeel geïnformeerd over deze kwestie en daarbij aangegeven dat er nauwelijks risico's zijn voor de volksgezondheid. Daarnaast is aangegeven dat een memo over deze kwestie zou volgen en dat deze memo afgewacht kon worden.

Begin maart 2018 heeft de Omgevingsdienst de Vallei (OddV) de (concept)memo van de ODRA ontvangen. De ODRA heeft aangegeven de periode vanaf augustus 2017 gebruikt te hebben om onderzoek te doen naar mogelijke gezondheidsrisico's. Op 15 maart 2018 hebben de ODRA en de OddV de memo ambtelijk besproken. In die periode heeft de ODRA ook terugkoppeling gegeven aan de provincie over het vervolg. Hieruit volgen geen specifieke acties vanuit de provincie als bevoegd gezag. Begin april 2018 heeft ODRA de OddV verzocht om een overleg met ons college te plannen. Vervolgens is op 17 april 2018 de definitieve memo van 16 april 2018 met een toelichting aan ons toegezonden door de OddV en heeft op 8 mei 2018 een overleg met het college, de OddV en de ODRA over deze kwestie plaatsgevonden.

De OddV is sinds 14 augustus 2017 op de hoogte van het DAT-rapport maar kon dat niet delen met de gemeente, omdat de gemeente zelf betrokken was als toepasser van de grond. Op basis van de constatering in het rapport van de ODR van 14 augustus 2017 heeft het Openbaar Ministerie (OM) deze kwestie in behandeling genomen.

Welke acties hebben wij toen genomen?

Nadat wij op de hoogte zijn gesteld van het onderzoek hebben wij op 15 mei 2018 eerst de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) als onafhankelijke deskundige opdracht gegeven om onderzoek te doen naar de gezondheidsrisico's om alle risico's voor de volksgezondheid – voor zover mogelijk - uit te kunnen sluiten. De GGD Gelderland-Midden stelt in haar definitieve advies van 1 november 2018 nadrukkelijk dat er geen risico's voor de volksgezondheid zijn.

Daarnaast hebben wij ons geconcentreerd op de vraag hoe wij zorgvuldig over deze kwestie moesten communiceren. Ook hebben we het OM gevraagd of wij hangende het strafrechtelijk onderzoek over deze kwestie konden communiceren. De Officier van Justitie heeft op 24 oktober 2018 aangegeven dat daar geen belemmeringen voor zijn.

Wij hebben deze kwestie meerdere malen intensief en grondig in onze vergaderingen besproken en op 16 oktober 2018 hebben wij – onder voorbehoud van instemming van het OM - besloten om actief en transparant over deze kwestie te communiceren, in ieder geval naar de betrokken inwoners, de gemeenteraad, de provincie en de firma Vink.

De bewoners zijn inmiddels per brief geïnformeerd en wij hebben voor hen op donderdag 8 november 2018 een informatieavond georganiseerd, waar zij verder geïnformeerd zijn en waar zij ook hun vragen konden stellen. Naast de gemeente waren daar ook de GGD, de OddV en de firma Vink aanwezig om deze vragen te beantwoorden. De initiatiefnemers van de betrokken bouwprojecten hebben wij ook op de hoogte gebracht van deze kwestie.

Is er grond op andere bouwlocaties toegepast?

Op basis van de momenteel beschikbare informatie weten we dat voor de toepassing van de grond op de in het onderzoek genoemde locaties geen melding op grond van het Besluit bodemkwaliteit is gedaan. De grond is onder andere toegepast aan de Lakenvelderlaan, Minorcalaan, Van Domselaarstraat/Van den Bogertlaan, Nederwoudseweg, Zijdehoenderlaan en Apeldoornsestraat in Voorthuizen. Andere locaties zijn ons momenteel niet bekend. De toegepaste grond is gebruikt voor het bouwrijp maken van nieuwbouwlocaties en is op basis van onze huidige informatie gebruikt voor het aanvullen van grond (zand) onder wegen en fietspaden.

Wat had de gemeente moeten doen?

Op grond van het Besluit bodemkwaliteit moet degene die voornemens is om een bouwstof, grond of baggerspecie toe te passen die meldingsplichtig is, deze toepassing moet melden via het meldpunt bodemkwaliteit van Rijkswaterstaat. De melding op grond van het Besluit bodemkwaliteit is bedoeld om beter zicht te krijgen op de keten van ontgraving tot toepassing, waardoor het makkelijker wordt om partijen grond te volgen c.q. te traceren. Een melding bevat daarom minimaal de volgende gegevens met betrekking tot de grond: de eigenaar, de locatie van herkomst en bestemming, milieu hygiënische kwaliteitsgegevens en de hoeveelheden.

De gemeente Barneveld is verantwoordelijk om de melding op grond van het Besluit bodemkwaliteit in te dienen daar waar grond wordt toegepast in projecten waartoe de gemeente zelf opdracht gegeven heeft en/of op locaties die de gemeente in eigendom heeft. Bij drie locaties (Lakenvelderlaan, Minorcalaan en Zijdehoenderlaan) gaat het om locaties waar de gemeente zelf in een ontwikkelende rol actief is en dus zelf verantwoordelijk was voor de voorgeschreven melding. Bij de overige locaties zijn de andere toepassers (opdrachtgevers c.q. eigenaren) verantwoordelijk voor het doen van de melding. Voor wat betreft de toepassing van de grond binnen de gemeente Barneveld zijn wij bevoegd gezag. Het toezicht en de handhaving hierop (waaronder het beoordelen van meldingen) worden, namens ons, uitgevoerd door de OddV. De provincie is bevoegd gezag voor de inrichting van Vink.

Wat gaat de gemeente doen om dit in de toekomst te voorkomen?

Wij zullen opdracht geven om een onafhankelijke deskundige onderzoek te laten doen naar hoe in Barneveld wordt omgegaan met grondstromen. Deze vraag moet benaderd worden vanuit de rol van de gemeente als ontwikkelaar en als handhaver, zowel kijkend naar de inhoud als naar het proces. Uit de resultaten van dit onderzoek kunnen lessen worden getrokken en zo nodig verbeteringen aangebracht worden ten aanzien van hoe de gemeente Barneveld met grondstromen omgaat.

Met ingang van 2017 is in de gemeentelijke organisatie het proces van meldingen beter geborgd. Als onderdeel daarvan is de procedure verder aangescherpt door in elk bestek een post op te nemen over grondverzet: wat er gedaan moet worden en wie dat moet doen. Hieronder valt ook het doen van meldingen. Verder wordt er gesproken met de OddV over de rollen en verantwoordelijkheden bij grondstromen. Dit zal de komende tijd verder uitgewerkt en geïntensiveerd worden. Bovendien zal in de gemeentelijke organisatie een coördinator grondstromen worden aangewezen, om zo nog meer zicht en grip op de grondstromen in de gemeente Barneveld te borgen.

Wat is de kwaliteit van de gebruikte grond?

De GGD heeft de gezondheidsrisico's beoordeeld op basis van het bodemrapport van Vink B.V. (P2015-1589, 3 november 2015). Dit rapport is opgesteld door Certicon, een onafhankelijk en gecertificeerd adviesbureau op het gebied van het Besluit bodemkwaliteit. Certicon stelt in de conclusie van haar advies vast dat er bij controle van het analyseproces geen fouten zijn gemaakt. Ook het gecontroleerde monsternametraject geeft geen aanleiding te veronderstellen dat er fouten zijn gemaakt die hebben geleid tot onjuiste waarden. Uit dit rapport volgt dat de partij grond niet toegepast mag worden en dus gestort of opnieuw gereinigd moet worden.

De grond is echter niet gereinigd of gestort maar een tweede keer gekeurd onder een ander regime. De tweede keuring is wederom door Certicon uitgevoerd met dezelfde bemonsteringsstrategie en ook dezelfde analyses. Daarnaast had de partij bij de tweede monsterring gelijke afmetingen als de eerste keer. Uit het rapport van de tweede keuring van de partij grond d.d. 16 november 2015 volgt dat er geen maximale waarden worden overschreden.

Deze gang van zaken roept vragen op over de kwaliteit van de grond. In grond zitten altijd heel veel stoffen. Als van één of meer stoffen een te hoge concentratie in de grond zit, noemen we die grond vervuild. Dat betekent niet direct dat het gevaarlijk is voor de volksgezondheid om op die grond wonen. Meestal veroorzaakt een bodemverontreiniging geen risico's voor de gezondheid. De gebruikte grond bevat met name styreen. Dit vormt geen risico voor de gezondheid. In de grond zat 4,4 mg/kg styreen. De waarde waarbij mogelijk risico's voor de gezondheid

ontstaan is 472 mg/kg.

In de media wordt aangegeven dat er ook DDT in de grond zit. De grond bevat inderdaad een lage concentratie DDT. De concentratie DDT ligt echter ver beneden de waarde, waarbij mogelijk risico's voor de gezondheid ontstaan. Het vormt dan ook geen risico voor de volksgezondheid. De waarde waarbij mogelijk risico's voor de gezondheid ontstaan ligt namelijk op 31 mg/kg. In de grond kwam 0,0128 mg/kg voor. De GGD concludeert daarom in haar advies dat in deze partij grond de concentraties van alle stoffen ruim onder de concentraties liggen waarbij ze gezondheidsrisico's kunnen veroorzaken.